

Protokół

obrad sejmowych z dnia 20. Stycznia 1866.

Posiedzenie dwudzieste i czwarte.

Obecni: Marszałek xiążę Leon Sapieha.

Sekretarze: Kulczycki, Paszkowski, Ludwik hr. Wodzicki.

C. k. Komisarz rządowy: radzca dworu Possinger.

Posłów obecnych na początku 123, w ciągu posiedzenia 132.

Marszałek otwiera posiedzenie o godzinie 11^{3/4}.

Odczytano protokół z dnia 19. Stycznia. Po uchyleniu żądania posła Zyblikiewicza, aby protokół wymieniał pokrótce, kto za a kto przeciwko wnioskowi głos zabierał, oraz wzmianki o przemowieniach Komisarza rządowego, — protokół zostaje przyjętym.

Odczytano spis petycyj do Sejmu wniesionych aż do Nr. 544. włącznie.

Marszałek udzielił urlop ośmiodniowy posłowi Dziewońskiemu, a poseł Grocholski usprawiedliwił nieobecność chorobą.

Odczytano interpelację posła Kuryłowicza i współpodpisanych do Marszałka, jako przewodniczącego Wydziału krajowego, w której malując straszną nędzę, wznagającą się w niektórych okolicach nieurodzajem dotkniętych, zapytuje się, czy może być oznaczony krótki jaki termin, w którym lud może już oczekiwać pomocy skutecznej.

Marszałek odpowiada, że komisya stara się ile można rzecz przyspieszyć, że do powiatów, które są więcej głodem dotknięte, już zaasygnowano 12.000 złr. na pierwsze potrzeby najgwałtowniejsze, że Wydział krajowy wysłał członka komisji centralnej hr. Borkowskiego do Wiednia, celem szukania pożyczki. Postępuje się jak można tylko i z prędkością i z oszczędnością.

Sekretarz Kulczycki odczytuje nowe wnioski:

1. Wniosek posła x. Kaczały:

„Wysokij Sojm uchwałyt:

Aby w city zmenszenia nebezpieczeństwa ohniu, czyszczenie komyniw selskich wid wymohy koncessiji buło uwolnene, a tym samym hromadam buło wilno bez oplaty miskomu, swoho komyniara trymaty.“

2. Wniosek posła Rusieckiego:

„Wysokij Sojm izwołył uchwałyty:

Dawanyi danyny, tak zwanyi skopczyiny i meszne, de szcze do sej pory suszczestwujut, majat byty za zapłatow zneseni.“

Z porządku dziennego przyjsć ma rozprawa szczególowa nad wnioskiem komisji funduszowej w sprawie funduszów indemnizacyjnych. Sprawozdawca Starowiejski imieniem komisji uprasza, aby Izba zezwoliła na odroczenie tego przedmiotu z powodu, że komisya zrobić chce pewną zmianę w swym wniosku. — Izba zgadza się na to żądanie, przez co dalsza rozprawa nad przedmiotem o indemnizacji zostaje odroczoną.

Sprawozdawca komisji petycyjnej, poseł Guiewosz, wnosi wnioski tej komisji, a Izba uchwała jak następuje:

Nr. 2. prośbę gminy Felicenthal, w powiecie skolskim, o pomoc przeciw komisji sekwestracyjnej i o udzielenie pożyczki, Sejm odsela do Wydziału krajowego, o ile dotyczy pożyczki, co do c. k. Namiestnictwa w celu zbadania stanu rzeczy i dalszego zaradzenia co do sekwestracji.

Nad prośbą Nr. 30. i 31. gminy Skawa i Kalixta barona Borowskiego, o uwolnienie od konkurencji do drogi wiejskiej, — Sejm przechodzi do porządku dziennego.

Prośbę Nr. 34. włościan mielnickiego i borszczowskiego powiatu, o wstrzymanie exekucyi wexlowej, — Sejm odseła do komisji prawniczej.

Prośbę Nr. 35. miasteczka i wsi Narajowa, o wstawienie się, aby sprawa z dawnym dworem przestała w drodze prowizorycznej być zwlekana, — Sejm odstępuje Prezydium c. k. Namiestnictwa dla przyspieszenia tej nagłej, jednak tak długo wlokącej się sprawy.

Prośbę Nr. 42. Michała Kornickiego, zostającego w gubernii wołyńskiej, o przyspieszenie wydania mu paszportu austriackiego, w braku którego byłby narazonym na utratę praw obywatela austriackiego, — Sejm odstępuje Prezydium c. k. Namiestnictwa do uwzględnienia.

Prośbę Nr. 48. gminy Żabie, o przyspieszenie komisji, któraby gminę wprowadziła w używanie lasów i pastwisk rustykalnych, — Sejm oddaje c. k. Namiestnictwu dla przyspieszenia.

Nad prośbą gminy miasteczka Korolówka Nr. 88., o wyjednanie u c. k. władz, ażeby Żydzi tego miasteczka do ponoszenia ciężarów gminnych pociągani byli, — Izba przechodzi do porządku dziennego.

Nr. 90. prośbę p. Obłaźnickiego z Lachowicy zarzecznej, tyżącą się utrzymania dróg, poboru myt na tychże drogach w powiecie mikołajowskim, — Sejm odstępuje dla rozpoznania rzeczy i dalszego zaradzenia c. k. Namiestnictwu, a zarazem przesyła komisji administracyjnej do użycia przy układaniu ustawy dla konkurencyi drogowej.

Prośbę gminy Pniów Nr. 94., o utrzymanie gminy w używaniu prawa wřębu i paszy w lasach dworskich, — odstępuje Izba c. k. Namiestnictwu dla rozpoznania i załatwienia.

Prośbę gminy Rudki Nr. 95., o podwyższenie gościńca z Rudek do Sambora, — Izba odstępuje Prezydium c. k. Namiestnictwa, z szczególnem zaleceniem do ile możności prędkiego uwzględnienia.

Prośbę Jana Mierzwińskiego Nr. 108., budowniczego, o uwzględnienie jego wniosków co do polepszenia bytu budowniczych dróg krajowych, — Sejm przesyła do Wydziału krajowego dla uwzględnienia przy urządzeniu służby drogowej.

Prośbę gmin katolickich powiatu oleskiego, Nr. 111., by gminy katolickie oddzielnie od gmin izraelskich kontyngens rekrutów na przyszłość dostawiały, — Izba odseła do komisji administracyjnej.

Prośbę gminy Zaborze Nr. 128., o odzyskanie służebnictwa paszy i zbiórki w lasach dworskich, — odstępuje Sejm c. k. Namiestnictwu dla przyspieszenia.

Prośbę gminy Korostna, Nr. 138., w powiecie przemyskim, o przyjęcie zaległej dla niej należności za podatek, z którego uiszczyć się nie może, — Sejm odseła do Prezydium c. k. Namiestnictwa dla uwzględnienia.

Prośbę gminy Gusztynek, o wstawienie się, aby jej wypłacono należność za robotę około drogi, — Sejm przesyła Prezydium c. k. Namiestnictwa z zaleceniem do prędkiego uwzględnienia.

Prośbę kolonii Tamowiec, aby przypadająca na nią należność konkurencyjna do tam na Sanie na cały kraj rozpisana została, — Sejm odstępuje c. k. Prezydium Namiestnictwa do uwzględnienia.

Sprawozdawca komisji petycyjnej poseł Kozłowski wnosi, a Izba uchwała:

Prośbę kuratorji literackiej zakładu narodowego imienia Ossolińskich, Nr. 139., o wyjednanie wyłącznego upoważnienia do drukowania książek polskich dla szkół ludowych, — odstępuje Sejm Prezydium c. k. Namiestnictwa z szczególnem zaleceniem dla wyjednania u władz odpowiednich przychylnego uwzględnienia.

Prośbę mieszkańców miasta Stanisławowa Nr. 37., o wyjednanie u władz rządowych obsadzenia opróżnionej profesury gramatyki i literatury polskiej przy tamtejszem gimnazyum, — odstępuje Sejm do Prezydium c. k. Namiestnictwa dla przychylnego uwzględnienia.

Prośbę mieszkańców miasta Stanisławowa Nr. 38., o poparcie sprawy o dozwozenie otwarcia czytelnicy w Stanisławowie, — odstępuje Sejm Prezydium c. k. Namiestnictwa do przychylnego uwzględnienia.

Prośbę Nr. 6. nauczycieli szkoły ludowej w Rzeszowie, Nr. 33. grona nauczycieli szkół ludowych gr. kat. dekanatu horodeńskiego, Nr. 21. grona nauczycieli szkoły głównej w Starym Sączu, Nr. 44. magistratu miasta Jasła, Nr. 55. nauczycieli szkoły normalnej w Sanoku, Nr. 187. gminy miasta Kałusza,

w sprawach dotyczących się szkół i polepszenia bytu nauczycieli, — Sejm przesyła do komisji dla spraw edukacyjnych.

Prośbę p. Ludwiki Liśniewskiej Nr. 36., o wyjednanie pozwolenia miewania odczytów bezpłatnych dla rzemieślników w Myślenicach, — Sejm odstępuje c. k. Prezydium Namiestnictwa do uwzględnienia.

Prośbę cechów rzemieślniczych w Rzeszowie Nr. 8., o zmianę ustawy przemysłowej z dnia 20. Grudnia 1859. i o przywrócenie przepisów cechowych z r. 1778., — Sejm odseła do Wydziału krajowego z poleceniem, aby tenże zebrał odpowiednie dane i materiały, sprawę w mowie będącą zbadał, i jeżeli to za potrzebne uzna, — Sejmowi stosowne wnioski przedłożył.

Sprawozdawca komisji petycyjnej poseł Paszkowski wnosi, a Sejm uchwała:

Prośbę mieszkańców miasta Buczacza, o udzielenie z funduszy krajowych pożyczki w sumie złr. 100.000 na odbudowanie się, — Sejm odseła do komisji budżetowej.

Prośbę włościan z Kaniowa starego, Bestwinki małej, Kan'owa i Bestwiny, o reasumę postępowania indemnizacyjnego, — Sejm przesyła c. k. Dyrekcji funduszu indemnizacyjnego w Krakowie do dalszej urzędowej czynności.

Sprawozdawca komisji petycyjnej poseł Zybkiewicz wnosi, a Izba uchwała:

Prośbę gminy brzosteckiej, o zarządzenie uciążliwości kosztów notaryalnych przy postępowaniach spadkowych, — Sejm odstępuje c. k. sądowi krajowemu wyższemu w Krakowie dla dochodzenia i ukarania wymienionych w niej nadużyć.

Nad prośbą Teresy Depukat, o wpływ na odzyskanie odziedziczonego po matce gruntu, — Izba przechodzi do porządku dziennego.

Prośbę Antoniego Patkiewicza, o wyjednanie mu pozwolenia leczenia wściekliczy w Galicyi i innych krajach Austrii, — Sejm odstępuje c. k. Namiestnictwu do wiadomości.

Przystępując do prośby gromad Balińce, Buczaczek i Trofanówka, o wstawienie się, aby usuniętym był x. Mikołaj Nikorowicz z parafii balinieckiej, — sprawozdawca wnosi w imieniu komisji, aby Sejm nad tym przedmiotem odbył posiedzenie tajne.

Po zarządzeniu przez Marszałka, aby publiczność opuściła salę obrad, — i po oddaleniu się wszystkich osób nienależących do składu Sejmu, — stawia wniosek hr. Borkowski, aby przed uchwaleniem tajnego posiedzenia petycja gmin Balińce, Buczaczek i Trofanówka odczytana była.

Xiądz Metropolita Litwinowicz wnosi o zamknięcie posiedzenia tajnego, a w jawnem żądać będzie przejścia do porządku dziennego.

Poseł Adam hr. Potocki stawia wniosek: na podstawie już udzielonych objaśnień ogólnych.

„Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Prośbę gromad Balińce, Buczaczek i Trofanówka Sejm przesyła do Prezydium c. k. Namiestnictwa z wezwaniem, aby na dalszej drodze urzędowej i dyplomatycznej starało się o przyspieszenie rozsądzenia tej sprawy w ostatniej instancji.“

Wniosek posła hr. Borkowskiego podany pod głosowanie, upada.

Izba uchwała posiedzenie tajne.

Izba uchwała następnie, aby sprawozdanie komisji w treści przedstawionem było z domieszczeniem wniosków.

Sprawozdawca wnosi:

„Gromady Balińce, Buczaczek i Trofanówka dopraszają się o wstawienie Sejmu o to, aby x. Nikorowicz, paroch baliniecki, skazany dwoma wyrokami — suspendowany, którego sprawa w ostatniej instancji odesłaną jest do Rzymu, jak najprędzej z miejsca wydalonym został.“

Komisja petycyjna wnosi, aby w sprawie poruszonej przez petycję gmin Balińce, Buczaczek i Trofanówka, Sejm uchwalił najprzód zawezwanie Prezydium c. k. Namiestnictwa, równie jak i konsystorzów, o sprawdzenie twierdzeń, umieszczonych w zaskarzeniu objętym prośbą powyższą.

Marszałek podaje pod głosowanie wniosek posła hr. Adama Potockiego, który jest większością przyjęty.

Izba uchwała nareszcie, aby protokół posiedzenia tajnego ogłoszonym był w druku.

Marszałek zamyka posiedzenie o godzinie 4tej. — Następujące posiedzenie ogłasza na dzień 23. Stycznia z porządkiem dziennym następującym:

1. pierwsze czytanie wniosku Wydziału krajowego do preliminarza funduszu domostykalnego;
2. drugie czytanie w sprawie odebrania funduszków i zakładów krajowych;
3. pierwsze czytanie wniosku p. s. Pawlikowa o gromadzkich kasach pożyczkowych;
4. pierwsze czytanie wniosku p. s. Pawlikowa o spichrzach gromadzkich;
5. pierwsze czytanie wniosku p. s. Smolki o stopie procentowej i postępowaniu sądowem;
6. pierwsze czytanie wniosku p. s. Starucha o kosztach z powodu zarazy na bydło;
7. pierwsze czytanie wniosku p. s. Demkowa o wstrzymaniu poboru podatków w Żółkiewskim;
8. pierwsze czytanie wniosku p. s. hr. Gołuchowskiego o nabywaniu posiadłości przez Żydów;
9. pierwsze czytanie wniosku p. s. x. Guszalewicza o podatku konsumcyjnym od mięsa.

L. Sapięha w. r.

F. Paszkowski w. r.

L. Wodzicki w. r.

Dalszy ciąg petycyj do dnia 20. Stycznia 1866. r. do Sejmu wniesionych :

478. Właściciele posiadłości dworskich, gminy i duchowieństwo powiatu ustrzyckiego i lutowskiego, przez posła Laskowskiego, o nmieszczenie urzędu powiatowego w Ustrzykach dolnych, a nie w Lisku, i o pozwolenie otworzenia apteki w Ustrzykach.
479. Gmina Harta z Lipnikiem, przez posła Laskowskiego, o pozostawienie urzędu powiatowego w Dubiecku.
480. Nauczyciele głównej szkoły w Tarnopolu, przez posła Kulczyckiego, o podwyższenie płacy.
481. Gmina Lipnica górna, przez posła Kulczyckiego, o zapomogę.
482. Gmina Lipnica dolna, przez posła Kulczyckiego, o wsparcie.
483. Gmina Pukow, przez posła Kulczyckiego, o pożyczkę pieniędzy i odpisanie podatków.
484. Właściciele większych posiadłości powiatu rzeszowskiego, przez posła Ignacego Skrzyńskiego, o przedłużenie terminu do reklamacyj katastralnych.
485. Nauczyciele szkoły głównej w Brodach, przez posła Hausnera, o tymczasowe dodatki do płacy.
486. Xiądz Pniewski Felix, przez posła Koczyńskiego, o wyjednanie prawa dla xx. administratorów, komendarzów i wikarych obu obrządków do wyboru posła sejmowego.
487. Gmina miasta Kołomyja, przez posła hr. Golejowskiego, o prawo wyboru dwóch posłów na Sejm.
488. Gmina miasta Kołomyja, przez posła hr. Golejowskiego, o osobne odstawianie rekrutów żydowskich.
489. Gmina Tylmanowa, przez posła Żuka Skarszewskiego, o przedłużenie terminu do reklamacyj katastralnych.
490. Gminy, duchowni i mieszkańcy obwodu kołomyjskiego, przez posła Zyblikiewicza, o ustalenie siedziby urzędu powiatowego w Kossowie.
491. Szynkarze, cukiernicy, kawiarze i traktyernicy w Krakowie, przez posła Samelсона, o zapobieżenie nadużyciom kupców sklepów korzennych.
492. Gmina Kułaczkowce, przez posła Kowbasiuka, o zapomogę.
493. Gminy Dnsanów, Jawczyu, Brznehowice, przez posła x. Pawlikowa, o pozostawienie siedziby urzędu powiatowego w Przemyślanach.
494. Gmina Dunajów, przez posła x. Pawlikowa, o zapomogę pieniężną i odpisanie podatków.
495. Gmina Łaszki mnrowane, przez posła Ławrowskiego, o pożyczkę 2.000 złr.
496. Koroluk Olexa, w imieniu gminy Poberoży, o zapomogę i odpisanie podatków.
497. Gminy Lisówka i Hryniówka, przez posła x. Mogilnickiego, o zapomogę 1.800 złr.
498. Gmina Barycz, przez posła x. Antoniego Dobrzańskiego, o zapomogę i odpisanie całorocznego podatku.
499. Gmina Barycz, przez posła x. Antoniego Dobrzańskiego, o przyłączenie do powiatu przemyskiego.
500. Gmina Grabowiec, przez posła x. Antoniego Dobrzańskiego, o zapomogę i odpisanie całorocznego podatku.
501. Gmina Grabowiec, przez posła x. Antoniego Dobrzańskiego, o przyłączenie do powiatu przemyskiego.
502. Koch Karolina, właścicielka dóbr Janowice, przez posła Dietla, o przyłączenie tych dóbr do powiatu tarnowskiego.
503. Kunaszowski Hieronim, właściciel dóbr Żelibory, przez posła hr. Russockiego, o odpisanie podatków i pożyczkę 1.000 złr.
504. Gmina Jezierzany, przez posła Karpińca, o spiesznią zapomogę z powodu głodu.
505. Państwo Busk, przez posła Gnoińskiego, aby sprostowanie posiadania katastralnego nie przez najęte osoby, lecz przez c. k. urzędników przeprowadzonym było.
506. Gmina Hanaczówka, przez posła x. Naumowicza, o pożyczkę 800 złr. na trzy lata.
507. Mieszczanie i włościanie powiatu kałuskiego, przez posła x. Pietrusiewiczą, o wyłączenie Żydów z gmin chrześcijańskich co do odstawiania rekrutów.
508. Gmina Wzdów, przez posła Rusieckiego, o prawo do lasów i pastwisk dworskich.

509. Miasto Dolina, przez posła Hubickiego, aby był wprowadzony ten sam podział kraju na powiaty jaki Rząd postanowił.
510. Gmina Bestwina, przez posła Krawczyka, o przyznanie prawa paszenia na ugorach i ścierniach dworskich.
511. Gmina Balicze podgórne, przez posła x. Kuziemskiego, o przyłączenie do powiatu stryjskiego, lub dolińskiego.
512. Gmina Balicze podrózne, przez posła x. Kuziemskiego, o przyłączenie do powiatu stryjskiego.
513. Miasto Ruda, przez posła x. Kuziemskiego, o przyłączenie do powiatu stryjskiego.
514. Gmina Lewczyce, przez posła x. Kuziemskiego, o przyłączenie do powiatu stryjskiego.
515. Gmina Hanowce, przez posła x. Kuziemskiego, o przyłączenie do powiatu stryjskiego.
516. Gmina Sadzawka, przez posła x. Kuziemskiego, o odpisanie podatków.
517. Gminy Kaniów Stary, Kaniów dańkowski, Kaniów bestwiński i Bestwinka, przez posła Krawczyka, o załatwienie sporów o grunta.
518. Gminy powiatu leżajskiego, przez posła x. Stępka, o pozostawienie urzędu powiatowego w Leżajsku.
519. Gmina Ternawa niżna, przez posła x. Stępka, o komisję do rozgraniczenia posiadłości dworskich od włościańskich.
520. Właściciele Ternawa niżna, przez posła x. Stępka, o komisję do rozgraniczenia posiadłości dworskich od włościańskich.
521. Gmina Prokurawa, przez posła Kowbasiuka, o zapomogę.
522. Miasto Wieliczka, przez posła Dziewońskiego, o zmianę ordynacyi wyborczej i o prawo wybierania własnego posła.
523. Miasto Brzeżany, przez posła Bocheńskiego, o prawo wybierania własnego posła.
524. Gmina Jordanów, przez posła Wężyka, aby urząd powiatowy był w Jordanowie.
525. Gmina Jordanów, przez posła Wężyka, o pociągnięcie żydów do ponoszenia wspólnych ciężarów gminy, i aby żydzi osobno rekrutów oddawali.
526. Pruszyńska Felicja, przez posła Wężyka, o pozostawienie urzędu powiatowego w Pilźnie, lub przyłączenie Łęk górnych do powiatu tarnowskiego.
527. Miasto Jordanów, przez posła Wężyka, o zmianę sejmowej ordynacyi wyborczej.
528. Właściciel wsi Wankowice, przez posła Gniewosza, o przyłączenie do powiatu samborskiego i o odpisanie podatków za r. 1866.
529. Miasto Stary Sambor, przez posła Gniewosza, o uwzględnienie ich przy obradach nad zmianą ordynacyi wyborczej.
530. Gmina osady Felsztyn, przez posła Gniewosza, o zapomogę.
531. Gmina Grodowice, przez posła Gniewosza, o zapomogę.
532. Gminy Bąkowica i Surzyna, przez posła Ławrowskiego, o zapomogę i odpisanie podatków na rok 1866.
533. Gminy Berezów i Tarnawka, przez posła Ławrowskiego, o zapomogę i odpisanie podatków.
534. Miasto Felsztyn, przez posła Gniewosza, o zapomogę.
535. Gmina Żukocin, przez posła Zatwarnickiego, o pożyczkę i zapomogę.
536. Właściciele obszarów dworskich obwodu sądeckiego, przez posła Żuka Skarszewskiego, w sprawie reklamacyj katastralnych.
537. Winiarski Wincenty Witalis, proboszcz w Sokołowce, przez posła Raiznera, o redukcję osypów na pniądze.
538. Gminy Semenów, Mełów, Zascienocze, Humniska, Zieleńce i Podgórzany, przez posła hr. Bawrowskiego, o odpisanie podatków za r. 1866.
539. Gminy Łękawice, Oczkowa i inne w powiecie ślemieńskim, przez posła x. Antalkiewicza, o uwzględnienie przedłożonych żądań w sprawie szacunku katastralnego.
540. Gminy Łękawice, Oczkowa i inne w powiecie ślemieńskim, przez posła x. Antalkiewicza, o znizzenie ceny soli dla ludzi i bydła.

541. Drohojowski Tytus, właściciel dóbr Ryczów, przez posła Wężyka, o zmianę szacunku katastralnego, lub o przedłużenie terminu do reklamacyj katastralnych.
542. Wilkoszewski Awit, właściciel Toporzyska w Jordanowskim, przez posła Wężyka, użala się na nieuwzględnienie języka polskiego w sądach, i na prześladowanie młodzieży w szkole za strój polski.
543. Grodzicka Antonina, właścicielka gruntu włościańskiego w Jazłowcu, przez posła hr. Russockiego, o odpisanie całorocznego podatku.
544. Gmina Bzianka, przez posła Laskowskiego, o zniesienie mesznego.

Z tych liczby: 481, 482, 483, 492, 494, 495, 496, 497, 498, 500, 503, 504, 506, 516, 521, 522, 523, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 538, 543 odsełają się do Wydziału krajowego; liczby zaś: 478, 479, 490, 493, 499, 501, 502, 509, 511, 512, 513, 514, 515, 518, 524, 526 wprost do komisji dla sprawy administracyjnego podziału kraju.
